

# Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

## Naročnina znaša

za vsa leta 24 K., pol leta 12 K., 3 mesece 6 K. — Na naročbe brez dopolne naročnine se uprava ne ozira. Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo. Naročnino, oglašje in reklamacije je pošiljati na upravo lista UREDNIŠTVO: ul. Giorgio Galatti 18. (Narodni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. — Natisnila tiskarna konsorcij lista „Edinost“ v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 18. Poštno-branilnični račun št. 841.652. TELEFON štov. 1157.

## Železniška uprava in naše zahteve.

(Z Vipavskega).

Nedostatki na vipavski železnici se redno odstranjujejo, tako, da bomo mogli biti v kratkem povsem zadovoljni. Hvala in priznanje gre raznim poklicanim faktorjem. Veliko sluzgo si je pridobil v tem ravnatelj drž. železnice, dvorni svetnik vitez Ruff. Že takrat, ko je služboval v Beljaku, je rad vpošteval opravljene zahteve Slovencev. V Beljaku sicer niso posebno dostopni slovenskim željam, ker tam prevladuje nemško-nacionalni duh. Vendar so g. ravnatelja ob njega odhodu iz Beljaka spremljale simpatije Slovencev na novo mesto v Trst. Tudi na sedanjem mestu je ostal pravičen vsem narodnostim. Slovenci moramo biti hvaležni temu visokemu uradniku.

Prebivalstvo slovenske Vipavske doline pozdravlja z veseljem in zadoščenjem dejstvo, da je plemeniti gospod ravnatelj odposlal poselnega uradnika na vipavsko železnico z naročilom, da se potrebno ukrene v ta namen, da se odstranijo morebitni nedostaki ter da bo zadoščeno opravičenim željam in zahtevam slovenskega občinstva.

Doznajemo, da se razglasi, ponki itd. glede prometa preurede tako, da ne bodo odgovarjali le mrtvim zakonskim črkam, marveč da bodo koristili slovenskemu prebivalstvu, ki se poslužuje železnice.

Vidimo torej, da bo interpelacija slovenskih poslancev v deželnem zboru imela dober uspeh.

Ob tej priliki opozarjamo g. ravnatelja drž. železnice še na sledečo željo. Dopisovanje ravnateljstva, razglasi itd. naj bi bilo v pravični slovenski, ki jo bo naše prebivalstvo lahko umevalo. Dosedanjemu jeziku v razglasih se namreč pozna, da je večkrat le dobeseden prevod nemškega originala.

Naklonjenost g. ravnatelja se je pokazala ob nameščenju osebja na vipavski železnici, ki si je pridobilo zaupanje zavednih Vipavcev.

Prepričani smo, da gosp. dvorni svetnik uredi upravo tudi na novi železnici tako, da bo povsem odgovarjala slovenskemu prebivalstvu tudi v jezikovnem obziru. Nova železnica bo tekla od Trsta skozi in skozi izključno po slovenski zemlji, v kolikor jo bo spadalo pod triško ravnateljstvo. Od Trsta do Podbrda, kjer preide na Kranjsko, bo vozila le po slovenski zemlji.

Ker poznamo pravičnost g. ravnatelja, smo uverjeni, da se ne bo godila krivica slovenskemu jeziku.

Kranjske drž. železnice pa spadajo pod ravnateljstvo v Beljaku, kjer prevladuje nemško-nacionalni duh. Radi tega se je bati, da se bo tam Slovincem godila krivica. Umestno bi bilo, ako bi se kranjske drž. železnice odcepile od ravnateljstva beljanskega ter se zdru-

žile s primorskimi pod triškim ravnateljstvom. Na tak način bi se rešile nemško-nacionalnega vodstva v Beljaku.

Pravičnost zahteva, da bo tudi na novi progi nameščeno le tako osebje, ki bo večje slovenščini, ali vsaj kateremu sorodnemu slovanskemu jeziku. Tacega, domačega naraščaja je dovolj, le namestiti ga je treba na domačih tleh, po katerih bo tekla nova železnica. Nemško-nacionalce pa naj pošiljajo tja, kamor spadajo. Jednako velja za Italijane. Na to opozarjamo poklicane faktorje še pravočasno, da ne bo poznejšega razočaranja in neizogibnih sitnostij. Rojak bodi prvi na rodni tleh!

### Odstop grofa Goluchowskega?

Praska „Politik“ je dobila z Dunaja nastopno brzojavno poročilo: Opetovano naznanjeni odstop grofa Goluchowskega se utegne — kakor se glasi od poučene strani — izvršiti hitreje, nego je bilo prvotno namenjeno. Tozadevno se opozarja na to, da se je novi ogrski ministerski predsednik dr. Wekerle proti navadi izogibal vsaki dotiki z Goluchowskim. Kakor naslednik Goluchowskemu se imenuje poleg poslanika v Petrogradu, barona Aerenthala, tudi grof Welsersheimb, odposlanec Avstro-Ogrske na maroški konferenci. V resnici je cesar ostal vso nedeljo v schönbrunnskem gradu. Proti osebam, ki uživajo njegovo zaupanje, se je izjavil vladar: Sedaj gojim le še eno samo željo in ta je, da bi dovel do sporazumljenja med Nemci in Čehi.

### Dogodki na Ogrskem.

#### Program nove ogrske vlade.

Stranke ogrske koalicije so imele minolo sredo konferenco. Na tej konferenci je ministerski predsednik dr. Wekerle imel govor, v katerem je načrtal program nove ogrske vlade. Dr. Wekerle je v tem govoru izjavil, da so vodje koalicije sklenili odzvati se pozivu cesarja in prehodno prevzeti z ozirom na to, da je vsa pravna podlaga javnega življenja omajana in je pretela nevarnost, da se ustava popolnoma in javno odpravi.

Prva naloga vlade bo v tem, da sanira kršenja, ki zadevajo ustavo in da varuje osebne pravice onih, ki so se borili za ustavo. Naloga vlade pa ne obstoja le v tem, da zopet uvede ustavni red, marveč da ga zavaruje tudi za bodočnost. (Dolgotrajna pohvala.) Voditelji koalicije so prevzeli vlado na dani podlagi zakonov od leta 1867. Ohranili so pa v popolni integriteti svoja načela, ki so jih zastopali doslej in tudi svobodo, da jih uveljavijo. (Viharna pohvala). Tudi se ni zahtevalo od nobene strani, da bi stranke opustile svoja načela. Vlada ne sme prestopiti le ene same ograje, ki obstoji v tem, da v času prehodne dobe ne spravi na dnevni red vprašanja službenega in poveljstvenega jezika skupne armade ter da v tem smislu tudi ne

trdi nikomur svoje pomoči. Vlada bo smatrala kakor eno svojih prvih nalog, da osvobodijo deželo iz prisilnega položaja, v kateri je prišla po stanju ex-lex. Zahtevala bo indenniteto za budgeta leta 1905. in 1906., ter odobrenje izrednega kredita za oboroženje, kateri kredit se nahaja v okvirju teh budgetov, oziroma dovoljenje onega parejelnega izplačanja, ki so ga delegacije že dovolile in ki odpada na to leto. Vlada bo predlagala, da se uravna razmerje do Hrvatske, da se odpošlje delegacija, ki v smislu obstoječih zakonov točno določi skupne izdatke; nadalje, da se z ozirom na državne potrebe dovoli letni kontingent rekrutov. Za dovolitev in predlaganje izrednega in povišnega rekrutnega kontingenta ni vlada prevzela nikake obveze. (Živahna pohvala in ploskanje).

Glede trgovinskih pogodb z inozemskimi državami smo prišli v prisilno stanje, tako, da ne moremo odkloniti sklenjenih pogodb, ne da bi se ob tem znatno kršili naši narodni interesi in ne da bi se s tem izvale mednarodne komplikacije.

Zato naprosimo zakonodajno oblast, da ustavnim načinom vsprejme te pogodbe, sklenjene proti besedi zakona. Glede carinske in trgovinske zveze z Avstrijo se ima med Avstro-Ogrsko vzdrževati svoboden promet brez pobiranja carine. Mi si bomo prizadevali, da izvedemo to zvezo v obliki, dostojni samostojne države, da mesto carinske zveze sklenemo carinsko pogodbo. (Viharna pohvala). Le tedaj, ako ne bi to naše prizadevanje imelo nobenega uspeha, vzdržimo (toda to le za dobo inozemskih pogodb) reciprociteto, ki sloni na zakonskem členu 30. od leta 1899. (Pohvala). Vsled našega razmerja do Avstrije stori vlada vse, da se dovrši uravnavanje valute.

Konečno pripravi vlada zakon o volilni reformi na demokratični, široki podlagi, tako, da bo imel pravico glasovanja vsak poklicani faktor ogrske državne misli, ne da bi se s tem škodilo narodni ideji, in da dobe izlasti delavski sloji svojo pravico na temelju splošne volilne pravice.

Po izvedbi tega programa bodo razpisane nove volitve na podlagi novega volilnega zakona in vlada poda potem svojo demisijo, ko se sezna za narodno voljo, ki se pokaže na najširji podlagi.

Glede vsega drugega je medsebojno pridržana svoboda akcije. Vlada ni vsprejela nobenih nadaljnjih dolžnosti in tudi vladar si je pridržal svobodo svojih sklepov.

Ministerski predsednik si je pridržal, da objavi podrobni program vlade, ko se sestane državni zbor. Omeniti hoče le, da vlada, razum navedenih vprašanj, v stvareh, ki se tičejo vsakdanjega življenja države, predloži še druge predloge, glede katerih ni nikake razlike mišljenja med posamičnimi strankami. Konečno je ministerski predsednik izjavil, da

a sedaj vidim, da so vredni podaniki svojega kralja.

— Pa tudi Hrvoja med njimi! se je začudil škof Pavel, gledaje v pismo — ta silni močnik Hrvoja, ki na skrivnem lakomno preži po kroni bosanski.

— Ako je želel postati bosanski kralj — je pripomnil Ivaniš — težko da doživi kedaj še take prilike. Večina plemstva in vlastelinov je že odprej nezadovoljna z Dabiševim vladom, a ta djakovaški mir bi mu bil mogel vrat zlomiti, ako bi bili ljudje — ali kukavice so! Mesto da bi ustali in zaklicali narodu na vsa usta: Tu imaš svojega kralja Dabiša, ki svoje dežele svojo staro dedovino izdaja tujincu! Ali je vreden takov človek, da ima vladarsko žezlo in usodo naroda v svoji reki? Da so boljari tako govorili, ne bi Dabiša niti en dan dalje kraljeval! Ali boljari niso storili tako. Ni jim bilo dovolj, da je kralj storil sramotno delo, ampak tudi oni sami so se raje osramotili istotako, nego da bi si bili ohranili pošteno lice.

— Ravno sedaj čitam imena velikašev, ki so podpisali ta odgovor! je govoril škof Pavel dalje — in vidim, da so to prvi velmoži kraljevstva, ljudje po imetju in ugledu najmočnejši v Bosni, Res se jim čudim!

zabrani vlada z vsemi sredstvi na volitvah vsako zlorabo (Viharna pohvala), tako, da izrazi narod svobodno svojo voljo. Vlada bo na vseh poljih uprave obračala posebno pozornost v to, da se bo vse v javnem življenju vršilo v redu, in tudi na to, da se bo obstoječi pravni red vršil enakomerno nasproti vsakemu. Zato prosi koalirane stranke za podporo. (Viharna pohvala in dolgotrajni eljen-klici).

### Dogodki na Ruskem.

#### Preiskava proti generalu Steslju.

List „Slovo“ poroča, da je general Fock ugodno izjavil za obtoženco. Ali množica neugodnih izpovedi je baje ogromna. Prišlo je baje na dan, da je general Smirnov nameral val Steslja aretovati in da je bil že pripravljen križar, ki naj bi ga odvel v Cifu. Čakali so le na trenotek, da se Steselj izjavi za kapitulacijo. Posledaji je pa previdno molčal, dal po vrsti izpraznjevati forte, in tako je moralo priti do kapitulacije.

### Drobne politične vesti.

Izid parlamentarnih volitev na Grškem. Iz Aten poročajo: Na parlamentarnih volitvah je bilo izvoljenih 120 teotokistov, 42 pristašev Rallisa, 7 zaimistov in 8 neodvisnih poslancev.

### Domače vesti.

#### Reklamacija proti mestnim volitvam.

V sredo je bila na magistratu uložena prva reklamacija proti mestnim volitvam. Uložil jo je dr. Mih. Depangher, ki navaja, da se ni sestavilo novih volilnih list in da se ni odprl rok za reklamacije proti tem novim listam. Reklamacija je obrnjena proti namestništvu, ki je razpisala volitve na podlagi starih volilnih list.

V obrambo učiteljstva zakonito zaječanih pravic vložili so nekateri ljudskosolski učitelji koperskega okraja proti odloku vis. c. kr. deželnega šolskega sveta za Istro od dne 16. marca t. l. br. 733, prijavljenega učiteljstva okraja odlokom slov. c. kr. okrajnega šolskega sveta v Kopru, z dne 18. marca t. l. br. 332, pravočasno in predpisanim potom utok na vis. c. kr. ministerstvo za bogočastje in nauk in sicer temeljem:

a) ministerjalne navedbe od dne 8. maja 1872, § 8 (drž. zak. 1872 l. št. 68.)  
b) deželnega šolskega zakona za Istro od dne 27. julija 1875, § 20, točka c) in § 41, odstavek 4. (dež. zak. l. št. 18. II. in III.) in odnoso  
c) državnega ljudsko-šolskega zakona od dne 1. maja 1883, § 45.

Z jednim samim odlokom prekršil je torej vis. c. kr. deželni šolski svet za Istro: ministerjalno navedbo, deželni šolski zakon in državni šolski zakon. Dober tek mora imeti in ni se čuditi, ako si podrejeno učitel-

— Kupljeni sužnji so to! je zakričal Ivaniš ježno. — Šišmanovi in Dabišini denarji so podkupili te izdajalske duše. Bogati so, da, ali nikdar ni dovolj. Tu ti je Hrvoja, ki je najbogatejši, pak je med vsemi največji omahljivec, človek, ki danes služi trem gospodarjem: Dabiši, Ladislavu in Šišmanu in vsakemu prireza zvestobo in udanost.

— Vendar jih je še dovolj, ki so proti Dabiši in Šišmanu! je rekel škof Pavel. — Ni še vse izgubljeno.

— Slaba nam pomoč od teh! je pripomnil Ivaniš. Kar je močnejših, so vsi stopili na stran Dabiše in Šišmana, kakor si omenil sam. Ostali se ne morejo meriti z njimi večinoma so to le niže siromašneje plemstvo. Dalmatinska mesta sicer res niso ne na strani Dabiše, ne na strani Šišmana, ali tudi niso z Ladislavom. Mesta delajo le za čim večjo neodvisnost in po tem za svojo korist. Ona bi najraje, da ne bi imela — kakor Dubrovnik — nobenega gospodarja nad seboj. V Bosni in Dalmaciji nam torej ne cvetejo rože, a v Hrvatski je istotako. Tam je sedaj ban Ivan Anž, človek železne volje, ki je neomajno na strani Šišmana.

— Potem ne preostaje drugzga, da kako zavlečemo v borbo Ladislava neapeljskega, je rekel škof Pavel.

(Pride še.)

## PODLISTEK.

## Prokletstvo.

Zgodovinski roman Avgusta Šenoa. — Nad. ljeval in dovršil I. E. Tomić.

Prevel M. C. — E.

— Vsaj ta deželja naj mi ostani v kraljevski oblasti! je govoril Dabiša sam sebi in se je odločil za strahopeten, sramoten korak. Poslal je namreč kralju Šišmanu sporočilo, da je pripravljen odstopiti mu Hrvatsko in Dalmacijo, ako ga Šišman prizna kakor zakonitega kralja bosanskega. Oba kralja sta se sešla v polovici julija 1393 v Djakovu, kjer sta sklenila mir in pogodbo, s katero je Dabiša odstopil Šišmanu Hrvatsko in Dalmacijo, a za to ga je Šišman priznal za zakonitega kralja bosanskega. Razum tega je privolil Dabiša, da po njegovi smrti pripade bosanski prestol Šišmanu kakor pravemu in zakonitemu bosanskemu vladarju. Šišman pa je vedel, da ta pogodba, ki jo je sklenil z njim Dabiša, malo velja, ako jej ne pritrdi tudi močnejši velikaši bosanski. Zato je poskrbel, da so tudi bosanski boljari pri-

trdili tej pogodbi. In ti so res storili to, izdajši potrdnico v Lučanih meseca avgusta istega leta. Med temi bosanskimi boljari je bil tudi vojvoda Hrvoja Vukčić.

Sramotni korak kralja Dabiše je nemilo zadela hrvatsko ligo, osobito njene glavarje. Brata Pavel in Ivaniš Horvat sta bila tedaj v gradu Omišu, ki ga je Ivaniš Hrvat dobil v dar kakor namestnik kralja Tvrdka v Dalmaciji in Hrvatski. Vest, da je kralj Dabiša Dalmacijo, Hrvatsko in tudi samo Bosno izdal Ogromu ni nimalo iznenadila bratov Horvatov. Saj ona dva sta dobro poznala Dabišo, in onega dne, ko ga je večina veljakov in plemstva izbrala za bosanskega kralja, sta bila ona dva uverjena, da je to začetek nesreče kraljevstva bosanskega in hrvatske lige.

— Ali da je tudi večji del velmož bosanskih privolil v ta mir, to ju je grenko iznenadilo.

Ivaniš Horvat se je bil ravno povrnil z lova v svoj omiški grad, ko mu je brat Pavel izročil pismo, ki mu je je donesel sel iz Spljeta.

— Tu čitaj, brat! je ponudil Ivaniš mračnega obraza pismo bratu Pavlu. Tudi veljaki bosanski potrjujejo sramotni djakovaški mir. Misliš sem, da se pokažejo ljudi,



teljstvo zakonitim potom skuša pomagati proti taki samovolji. Mi mu le želimo najbolj-sega uspeha, ki po našem mnenju tudi nikakor ne more izostati.

**Zabava židovskega duhovnika.** Piše se nam iz Opatije: V nedeljo je prinesla neka 14-letna deklica iz bližnjega Veprinca mleko v Opatijo v vilo „Nehaj“. Ko se je vračala s svojim bratom mimo vile „Fiorentine“, v kateri se nahaja židovski penzija, jo je poklical ondi stanujoči židovski duhovnik, naj gre nekoliko k njemu v sobo. Nič hudega sluteč je dekle ubogalo, brat pa je zasukal ostal in čuval posodo. Kar je začel silen krik sestre na pomaganje. Ko je skočil k oknu in pogledal skozi, je videl, da dva moška držita sestro in jo hočeta posiliti. Na njegovo vpitje so prhiteli ljudje, ki so rešili ubogo dekle iz židovskih rok. Dogodek je obudil med opatijskim prebivalstvom silno ogorčenje proti Židom in se kombiniralo iz njega najrazličnejše stvari. Stvar pride pred sodišče.

**Koncert non plus ultra!** Iz Novega mesta nam pišejo: „Dolenjsko pevsko društvo“ v Novem mestu priredilo je na večer dne 7. t. m. v dvorani „Narodne čitalnice“ koncert pod vodstvom znanega mojstra-pegca, skladatelja in glasbenika, gospoda Ignacija Hladnika. Kaj takega se ni videla, ne slišala naša dolenjska metropola! Glorija tega sijajnega večera naj se ponosito in zlatimi črkami ovekoveči v anal častnega obstanka Dolenjskega pevskega društva. Delo dveh velikih mojstrov, vsakega v svoji stroki, je praznovalo na odru svoje vznešene, kar naj-sijajnejše vspehe. Šopek je to njuno delo, šopek, krasen šopek dehteč vonjav rajskega vžitka in to vilo „Dolenjsko pevsko društvo“ se vije v ta dehteči šopek liki venček rožic, svežih rožic, nabranih tam v cvetoči domači poljani. Preveč je posamič teh cvetov, da bi jih posebej imenom omenjali in proslavljali. Da, preveč je teh cvetov izmed vrst naših gos-podov in preveč je dražestnih rožic izmed številca dičnega venčka naših narodnih dam, in premalo je videl opazovalec iz daljave bralne sobe. Videl je le toliko slavnega občinstva, kakor ga le malokdaj obiskuje „Narodna čitalnica“. Ne samo domačega občinstva, bilo je marveč videti tudi mnogo odličnih gostov iz bele Ljubljane, Gorenjske in širom Kranjske. Zato menim tudi, da zaslu-žuje ta sijajni večer, da izvedo o njem tudi naši bratje doli ob obali Adrije slovanske.

Omenjal sem preje dveh mojstrov tega večera. Prvega sem vam že ob kratkem predstavil. To je g. Hladnik naš pevovodja in znani mojster skladatelj, izlasti krasnega cerkvenega petja, o katerem mislim, da ne so-dim napačno, če trdim, da v mnogem oziru nadkriljuje cerkveno petje v Ljubljani, iz-vzemši morda pri Uršulinkah. Žalostno za nas Kranjce je le, da deloma iz zgolj osebnih nagibov, deloma zbog naše znane indolence premalo čislamo, premalo poznamo naše do-mače mojstre-umetnike. Izlasti glede gosp. Hladnika bi se dalo mnogo priznavati z „nostra culpa“. Toda zdi se mi, da bi bila vsaka dalja diskusija v tem oziru in na tem mestu le disharmonija v krasno harmonijo tega slavnostnega večera. Zato, gospod Hlad-nik, vam le kratko cenzuro: „Vaše delo je slavilo svojega mojstra“.

Drugi mojster je bil nova blesteča po-java na našem odru. To je mojster na svoji čarodejni violini. In ta doslej nam neznani mojster je novi kapelnik naše meščanske godbe, gospod Rudolf Hachla, doslej kon-certni mojster v Celovcu.

Burni živio-klici in gromovito odobrava-nje na predavanju njegovih obeh točk „fan-tazija na ciganske melodije“ (Pablo de Sarasate) in „Faustova fantazija“ (H. Wieniawski) in pa neodoljiv utis, ki so ga ostavili čarodejni akordi njegove violine na vsacega poslušalca, mu služijo mojstru v si-jajno priznanje njegovega umetniškega zna-nja. Vse se je čudilo, da je tak umetnik začel v naše revno Novomesto. Žal, da smo morali slišati že od merodajnih oseb glasove, da nas ta mojster na svoji violini najbrže zopet kmalu ustavi. Novomesto, metropola Dolenjske, pa bi ne bilo v stanu vzdržati take moči?! Ah žal, tudi tu je za nas naj-bolj skesano potrkat se na prsa in priznati: „nostra culpa“. Manjka pravega duha po-djetnosti, narodnega dela, pravih moči, sloge in — denarja. Toda za danes h koncu. — Tu ob kratkem še vspored. 1. „Nebesje oznanja mogočnost božjo“, meš. zbor iz „Stvarjenja“ (I. Hajdn). 2. „Araja iz Hans Heiling“, bariton solo g. I. Grm. 3. „Rožmarin“, troglasen in „Prstan“ (Dr. Dvořák) dvoglasen ženski zbor. 4. „V črnem lesu“,

mešan zbor z bariton-solo. 5. Šestospjev iz opere: „Lucia de Lammermoor“, pojo gospica M. Mikolič, gospa A. Kompare in gg. I. Kozina, I. Reiser, I. Grm, I. Škrli. 6. Arija iz opere „Onegin“, poje I. Grm. 7. „149. psalm“, mešan zbor.

Vspored je bil tako izborno izbran in tudi tako izborno dovršen, da ne mo-remo ne ene točke bolj prehvaliti nego drugo. Tako tudi glede pevcev in pev. Omenjamo le, da se je zvonki sopran glasek gospice M. Mikoličeve izlasti v šestospjevu „Lucia de Lammermoor“ povspel med vsemi drugimi do izrazovite veljave in da je g. Grm na svojem drugem nastopu posebno ugajal s svojim krepkim čistim baritonom. Novomesto je ta večer doživelo večer sijajnega spomina in naše vrlo „Dolenjsko pevsko društvo“ sme po-nosno biti na svoj koncert non plus ultra! Srebrniški.

**Nekoliko odgovora in pojasnila** glede dopisa v „Ed.“ od dne 9. IV. t. l. št. 99. „Iz Materijske občine“

Nisem bil v jami, ko se je mrliča vezalo in oblačilo v vreče, marveč oni ki je imel opravilo z mrličem, je pripovedoval, koliko je pomagal tisti pomagač iz Brezovice štev. 49.

Gosp. dopisnik pravi, da je tisti mla-denič „nevstrašljiv in korajžen“. Zakaj pa ni šel tisti „nevstrašljivi“ reševati trupla izmed skalovja in je marveč pustil, da se nadalje muči utrujen g. Čeh?! Najbrže da je tistemu „nevstrašljivemu“ zlezla korajža v hlače.

Da se je ponesrečenec imenoval za Andreja Škrjanc vulgo Štalca, sem to še prej vedel, nego morda g. dopisnik, toda pravega imena nisem hotel imenovati, ker on je bil sploh poznan pod imenom „dušca“. V „Edinosti“ od dne 31. marca št. 90, ni nikjer rečeno, da je prej šest oseb našlo smrt v Brinjsi vsled preobilo vžitega alkohola, kakor trdi g. dopisnik. Tam je rečeno mar-več, da to je že sedmi človek, ki je ponesre-čil v oni jami, a o onih šestih ni omenjeno da so ponesrečili vsled pijanosti. Ker pa se me pozivlja, naj navedem imena dotičnih po-nesrečencev, povem g. dopisniku, da tega ni-sem dolžan storiti.

Trdim, da je bil pokojni „dušca“ pijan. Evo dokaz! Predno je hotel iz Brezovice domov, ustavil se je v prodajalnici v „bri-tofu“ in je zahteval od gosp. trgovca, naj mu da žganja. Ker je pa g. trgovec videl, da ga ima mož preveč, mu je rekel: „Tisto, kar ga imate vi preveč, dajte meni!“ in ni mu dal niti jednega kozarčka žganja.

Jama tudi ni oddaljena samo 10 kora-kov temu, kakih 40, kakor sem omenil v prejšnjem dopisu, posebno pa tam, kjer je padel ponesrečenec. J. J. J. J. J.

**Za veliko razsvetljavo „Divaske jame“,** ki bo na velikonočni ponedeljek po-poludne, so se že pričele v jami vse potrebne priprave. Razsvetljava v jami se pomnoži tako, da bodo vsi prostori kolikor možno si-jajno razsvetljeni. Odprti bodo pa tudi neka-teri novi deli, ki so bili do sedaj nepristopni. Zanimanje za obisk je že sedaj splošno in upamo, da bo na velikonočni ponedeljek ča-stno obiskan ta naš podzemeljski dom.

**Ruskemu kružku** je podaril g. Fran Kravos 41 knjig raznih ruskih pisateljev, za kar se mu izreka srčna zahvala. Gospoda v ruskem kružku, le krepko segajte po njih!

**Opereta.** Večkrat že je izrazila želja naj bi „Dramatično društvo“ pričelo delovati tudi na polju operet. Ta želja se izpolni v kratkem, po praznikih priredita „Slov. pev. društvo“ in „Dramatično društvo“ opereto „Črevljar baron“. Dneva ne vem še — in to tudi ni moja stvar. To pa vem, da bo pri-re-ditev nudila obilnega užitka vsakemu ljubitelju dramatične umetnosti. V. P. V. P.

**Prebivalstvo Trsta.** Po računih me-stnega statističnega urada ima sedaj Trst z okolico (izvzemši vojaško posadko) 196.637 prebivalcev.

**Tržaška statistika.** V tednu od 1. do 7. t. m. se je poročilo 5 parov. Umrla je 101 oseba, in sicer 69 moških in 55 žen-skih (med temi otrok starih manje nego leto: 18). Rodilo se je 124 otrok, 69 moških in 55 ženskih, od teh 18 nezakonskih.

**Stoletnica rojstva Anastazija Grūna.** V sredo je bila stoletnica rojstva nemškega pesnika Anastazija Grūna. Antona grofa Auersperga, rojenega dne 11. aprila 1806 na Kranjskem.

**Staro rimsko pokopališče** so zasledili na Brezovici pri Ljubljani na posestvu Ja-neza Remžkarja. Našli so tudi več starin.

Zasledili so tudi, četrta metra pod zemljo, pot, ki je vodila najbrž iz Nauporta v Emono.

**Požar v gozdu.** Predčerašnjim popo-ludne je zgorelo nad Barkovljami kakih 10.000 štirjaskih metrov občinskega gozda, in sicer je zgorelo kakih 5000 borovcev. Ni znano, kako je nastal požar.

**Zopet veletatovi.** Predminolo noč so se ti še vedno neznani veletatovi zopet oglasili v mestni bolnišnici. Dejali smo, da so se oglašili, vendar jih pa ni nihče ni slišal, ni videl. Ko sta v bolnišnici službojoča gasilca okoli 3. ure in pol zjutraj, idoča po bolnišnici, da vidita je li vse v redu, prišla pred one vrata, skozi katere se pride v ono sobo, kjer je bila pred kakimi tremi meseci prevr-tana in okradena blagajna, sta poskušala ta vrata odpreti. No, vrata so bila — odprta. Gasilca sta takoj vstopila v prvo sobo, iz iste sta šla v drugo, a iz te poslednje v ono, kjer se nahaja blagajna. Te sobe se nahajajo v pritličju na desno, in sicer prav ob ulici della Pietà. Po zadnji tatvini je bolnišnična uprava vkupila novo blagajno Wertheim ter jo po-stavila poleg prejšnje, že prevrtane, ki stoji še vedno na svojem mestu. Nova blagajna stoji mej prejšnjo in mej pečjo, in sicer tako, da je od peči do nove blagajne komaj 25 cm prostora in ravno toliko mej novo in staro blagajno.

Vstopivša z lučjo v sobo, kjer sta bla-gajni, sta gasilca takoj zapazila, da se je nekdo trudil, da bi odprl novo blagajno. Ker niso mogli radi tesnobe vrtati blagajno na nobeni strani, so jo bili tatovi navrtali spre-daj, in sicer so bili napravili tri luknje pri gorenji in tri pri srednji ključavnici. Začeli so bili vrtati tudi pri spodnji ključavnici, a v tem jih je najbrž zmotil kak šum, da so pu-stili delo. Vrtali so spredaj, ker — kakor že rečeno — je bilo na straneh premalo pro-stora za „tihu sveder“. Ako bi se jim bilo posrečilo zvrtni tri luknje še pri spodnji ključavnici, bi bili potem igranje odprli bla-gajno in delo bi se jim bilo jako dobro iz-plačalo, ker v blagajni je bilo 15.432 kron in 71 stotink denarja.

Gasilca sta takoj obvestila bolnišničnega upravitelja, ostalo osebje in policijo. Po na-tančnejši preiskavi se je pa konstatovalo, da tatovi vendar niso odšli praznih rok. Iz dveh namiznih predalov so bili pobrali nekaj de-narja, in sicer iz enega 117 kron in 8 sto-tink, a iz drugega 36 kron, ki jih je bil dotični uradnik nabral za „Legio nazionale“.

Včeraj popoldne je šla na lice mesta sodnijska komisija, namreč preiskovalni sod-nik dr. Pollanz in višji komisar Pertot.

**Čudno maščevanje.** Zakonska 35-letni Hektor in 49-letna Erminija Posar sta sta-novala l. 1903 v ulici Petronio št. 7, a po-zneje sta se preselila v ulico dei Conicoli. Leta 1903, in sicer neki dan meseca julija, sta vsa preplašena prijavila na policijo, da so ju tatovi okradli ulomivši v njuno stanovanje. Odnegli da so jima 1200 kron v gotovem de-narju in v zlatanini. Bila sta pa zavarovana proti tatvini z ulomom in dotično zavarovalno društvo jima je povrnilo škodo, ki sta jo trpela, namreč 1200 kron. Od tega denarja je žena dala možu 200 kron, a z ostalim je poravnala razne dolgove.

(Moramo povedati, da mi pišemo na pod-lagi moževega pripovedovanja).

Pred par dnevi je mož vprašal ženo, naj mu da nekoliko denarja, a ona mu ga ni ho-tela dati. No, on se je pa za to maščeval s tem, da je šel včeraj na policijo in tam po-vedal, da sta on in njegova žena, pred tremi leti, prijavivša tatvino, lagala, da nista bila okradena niti za krajcar ter da sta si tat-vino le izmislila, da sta tem potom prišla do denarja. Seveda so djali pod ključ njega in šli potem tudi po njo.

**Duhovi? Strahovi? Po nedolžnem tepen.** Predsinočnjim okoli 9. ure sta šli 21-letna Marija Zorzet in 17-letna Alojzija Fresca od sv. Justa proti ulici delle Monache. Ko sta prišli na vogal ulice delle Scuole — tako sta oni dve povedali — je stopila pred njiju neka temna prikazen, nekaka senca, dvignila roki v vis in vskriknila: Aaaa! Vsi prestrašeni sta oni dve zdirljali naprej kričaje na pomoč. Na vogalu ulice delle Monache je stala v istem hipu 12-letna deklica Jospina Zariesa, in ko sta oni dve pridirljali do nje, jo je Fresca prišla za roko in — v strahu, da bi ona pošast ne storila deklici kaj za-lega — jo vlekla seboj. Vedno kričaje: „Aiuto! Aiuto!“ (Na pomoč! Na pomoč!) so pribezale vse tri v ulico del Seminario, a tu Alojzija Fresca ni mogla dalje: strah jo je bil tako prevzel, da se je zgrudila brez zavesti na tla.

Prihitehi so drugi ljudje in kmalu se je okrog treh bežečih nabrala precejšnja mno-žica. Ko so ljudje zvedeli, kaj da je bilo, so nekteri sklenili, da gredo poiskati onega duha, onega strahu. Rečeno, storjeno. Šli so na vogal ulice delle Scuole in tam blizu so zagledali nekega človeka, ki je šel mirno svojo pot. „Evo ga, evo ga!“ so zavpili nekteri ter jo udri za onim človekom. Ta poslednji pa, vi-deč, da dirjajo za njim, je začel bežati. Slednjič so ga pa dotekli, ga podrli na tla in ga prav imenitno namlatili, ne da bi mu niti odgovorili na njegovo vprašanje, kaj da mu hočejo. Ko se jim je zdela, da ima do-volj, so ga izpustili, a on je šel na pomožni postajo društva „Igea“, da mu je zdravnik obvezal razne bule, ki so mu jih zadali oni, ne da bi on vedel zakaj, ker o dogodku z onim strahom ni on popolnoma nič vedel.

**Izgubljeni sin.** Predčerašnjim popo-ludne je neki redar, idoč po ulici della Punta del Forno, videl dve osebi, ki sta se razgo-varjali, stoječi sredi ulice. Eden teh dveh je bil stareji in se mu je že po zunanosti po-znalo, da je kurjač na kakem parniku. Drugi je bil še mal dečko, a po zunanosti njegovi, se je dalo sklepati, da mora biti tuje. Ko je bil redar že prav blizu njiju, je opazil, da mu je stareji namignil kazaje mu dečka. Re-dar je znamenje takoj razumel in je skočil, da bi dečka prijel. A dečko je to zapazil in jo je odkuril. Redar je pa zdirljal za njim in kmalu sta bila skupaj. Zatem je redar dečka odvedel na policijo, kjer je deček povedal, da je 12-letni Fran Pfaunz, doma z Dunaja, kjer je stanoval skupaj z očetom in mačeho. Oče njegov da je delavec v neki tovarni. On da je očetu ukradl zlato uro in zlato verižico, za-stavil oboje v neki dunajski zastavljalnici za 140 kron in potem pobegnil in prišel v Trst. Pobegnil pa da je, ker da je mačeha grda, ravnala z njim. Prišedši v Trst da se je na-stanil v hotelu — Delorme. Povedal je dalje, da je bil onemu kurjaču zaupal vso stvar, iz-česar je jasno, zakaj da je kurjač namignil redarju.

Dečka so odvedli v zapore v ulici Tigor, a očetu so pisali, da so našli njegovega iz-gubljenega sina. Ko bodo dobili odgovor od očeta, pošljejo sinu nazaj k očetu, ki pa go-tovo ne bo zaklal teleta za sinov povratek.

**Koledar in vreme.** Danes: Hermenegild, kralj; Kajmir; Njegojica. — Jutri: Tibnrej, škof, Godimir; Jelaca. — Temperatura včeraj: ob 2. u. popoldne + 13.5° Celsius. — Vreme včeraj: lepa.

## Društvene vesti in zabave.

**Odbor ruskega kružka** javlja, da za-radi velikonočnih praznikov odpade danes pouk v hrvaščini. Prihodnja učna ura za hr-vatski tečaj bo v petek, dne 20. t. m., za ru-ska tečaj pa v torek 24. t. m.

**Oddelek pevskega društva „Kolo“** izleti v ponedeljek, dne 16. t. m. v sv. Križ. Zbirališče so društveni prostori od 1. do 2. ure popoldne.

**„Slovenska Čitalnica v Škedenju“** je imela v nedeljo dne 8. t. m. svoj 9. letni občni zbor.

Predsednik g. Benedikt Godina je otvo-ril zborovanje ter pozdravil ude, ki so se polnoštevilno udeležili zborovanja. Proslavil je spomin umrlega ude, vrlega rodoljuba Ivana Zerovec, kateremu so ostali ude na poziv predsednika zaklicali trikrat: „Slava“.

G. Andrej Godina je čital svoje tajni-kovo poročilo iz katerega posnemamo, da „Čitalnica“ vrlo napreduje. Udov šteje 94. Posebno veselo znamenje je, da je pristopilo k društvu mnogo mladeničev in nadejati se smemo, da jih pristopi še več. Tako je prav.

G. Ivan Flego Lazar je čital blagajni-kovo poročilo, ki je povoljno.

Obe poročili sta bili vsprejeti z odobra-vanjem in enoglasno. Istotako tudi poročilo knjižničarja g. J. Fonda.

Ob točki: nasveti in predlogi se je vnela živahnosti o marsičem. Sklenilo se je, da se društvo naroči na knjige „Matice Hrvatske“, ne eden tednik iz Bosne-Hercegovine in da se pošlje bratom rimanjiskim brzozavim potom pozdrav in simpatije v njihovim junaskem boju za naše svete pravice.

Dalje je sklenil zbor na predlog gosp. Sancina Josipa p. d. Slovinc da društvo pri-redi 2 izleta.

Na to je sledila volitev novega odbora. Na predlog g. Frana Šuman je bil jedno-glasno izvoljen za predsednika Benedikt Gor-dina Ban in odborniki, ki so se konstituirali tako-le:

Podpredsednik: Anton Flego, tajnik: An-drej Godina, p. d. Cena; blagajnik: Ivan Flego Lazar, knjižničar: Just Fonda, odbor-nika: Silvester Godina Ban in Anton Kodela, odbornikova namestnika: Alojz Godina Ban in Lovro Flego Lazar, pregledovalcev raču-nov: Ivan Godina Ban in Franjo Šuman Tam-bur.



G. Ivana Grohovec se odbor srčno zahvaljuje tem potom za mnoge podarjene hrvaške knjige.

Predsednik je zaključil občni zbor s primernim pozdravom.

Na to smo na predlog g. Lovro Fonda nabrali 10 K; 5 K za „Istrsko družbo sv. Cirila in Metodija“ in 5 K za dijaško podporno društvo v Pazinu.

**Čitalnica v Rojanu.** Na korist ustanovljajoči se „Čitalnici v Rojanu“ bo due 16. t. m. veselica v prostorih konsumnega društva v Rojanu. Uprizorita se igri „Dve tasči“ in „Dobro došli! Kdaj pojedete domov?“ Po predstavi po ples. Začetek ob 5. uri popoldne. Vstopnina na veselico in k plesu za gospe in gospice 40 st.

Ustanovni odbor.

## Razne vesti.

**Otvoritev simplonskega tunela.** Iz Curiga javljajo, da se simplonski tunel slovesno odpre dne 1. julija t. l.

**Sablje ne bodo več nosili.** Francoski vojni minister je odredil, da bodo inanterijski častniki nosili odslej sabljo le za parado, ne pa v službi: kavalerijski častniki pa ohranijo svoje sablje.

**Stavka v plzenski pivovarni.** Delavstvo akcijske pivovarne v Plznu zahteva 30 odstotno zvišanje plače in je odklonilo ponudeno 15 odstotno povišanje. Vsled tega so bili vsi delavci odpušteni in tovarna zaprta.

**Iz Florence poročajo,** da je nabiralec starin, Friderik Stibbert, zapustil florentinskemu mestu muzej starega orožja, vreden 8 mil. lir.

## Brzobjavne vesti.

# IZBRUH VEZUVA.

**NAPOLJ 11.** V Torre del Greco pada pepel že 40 ur. Pepel leži poldrugi meter visoko. Čiščenje streh je vsled tega zelo težavno, ker se goreče kamenje združi s pepelom v kompaktno maso, katero je težko odločati s krampom in lopato.

**RIM 11.** Od danes jutraj pada pepel v večini množini nad Napoljem. Sicer živahno mesto je kakor izumrjeno. Zrak je soparen in zadušljiv, od nikoder ni nikakega vetra.

**RIM 11.** Vesti, prihajajoče iz Napolja, so vznemirljive. Vezuv sicer ne bruha nove lave, toda neprenehoma pada kamenje in pepel. Na strehah je toliko kamenčkov in pepela, da so iste v veliki nevarnosti. Mnogo se jih je že vdrla, vsled česar je bila poškodovana vsa hišna oprava. Vegetacija po vrtilih in poljih je uničena.

**RIM 11.** Kralj in kraljica ste se zopet odpravila v Napolj, ker je od njiju pričakovati, da se prebivalstvo pomiri. Kralj in kraljica sta se odpravila z navadnim vlakom, ki je bil napolnjen. Občinstvo je na kolodvoru viharno pozdravljalo kraljevo dvojico.

**NAPOLJ 11.** Kraljeva dvojica je dospela semkaj ob 6. uri 35 min. zvečer ter se podala v bolnišnico obiskat ranjence, ki so ponesrečili povodom katastrofe v Montolivetu.

**NAPOLJ 11.** Nekateri cenijo, da škoda, ki jo je raznim industrijskim podjetjem povzročil izbruh Vezuva, iznaša okoli 400 milijonov lir.

**TOULON 11.** Po noči je odplula od tukaj proti Napolju druga divizija srednjemorske eskadre pod poveljstvom admirala Mancera. Divizija sestoji iz treh ladij, seboj ima živeža za 3 mesece in bo mogla razdeliti med žrtve Vezuva 9000 porcij.

**RIM 11.** Papež je poslal napoljskemu škofu, kardinalu Prisco, 10.000 lir, da jih razdeli med bedno prebivalstvo. — Prav tako sesto je poslala tudi kraljica-rdova Margarita. — Veče zneske od 5000 do 20.000 lir so poslale mestne občine Rim, Turin, Milan, Genova itd.

**NAPOLJ 11.** Že pozno v noč se je nebo zjasnilo in pada le še malo pepela. Vsi hodijo okoli s pokritim obličjem radi padajočega pepela in kamenčkov.

**NAPOLJ 12.** Sinoči je bilo nebo pokrito in je padal lahek pepelnast dež. Prebivalstvo je podobno četi avtomobilistov: vse nosi maske ali vsaj očali. Obleka je od praha vsa bela. Razpoloženje ljudstva je bilo proti večeru veselo.

**NAPOLJ 12.** O polnoči je skoraj popolnoma prenehal padati pepel: v Ponticellu, Carcoli, Sant' Anastasia in Sommi traja pa še vedno. V Torre del Greco marljivo čistijo s streh pepel in pesek. Iz Rima so dospeli gasilci. Zvečer je imel kralj razgovor z ministrskim predsednikom. Nato se je pod njegovim predsedstvom vršil shod napoljskih poslancev, na katerem so se posvetovali o vprašanju, kako bi se prebivalstvu pomagalo. V vsaki občini kraljestva se nabira milodare za ponesrečence. Povsod se ustanovljajo pomožni odbori.

**NAPOLJ 12.** Kralj in kraljica sta se jutraj okoli 6. ure v avtomobilu odpravila v kraje, prizadete od katastrofe. Pepelnast dež pada še, vendar v Napolju po malo. Zrak je še vedno soparen. Vezuva ni videti.

**RIM 12.** „Agenzia Stefani“ ponovno javlja, da ni res, da bi se bile zrušile tobačna tovarna, bolnišnica za nevarne bolnike ter več drugih hiš. Danes je železnični promet zopet odprt.

**NAPOLJ 12.** Dekretom ministerskega predsednika Sonnino je pod predsedstvom vojvode Aosta sestavljena komisija, ki bo razdeljevala pomožna sredstva. Ministerski predsednik Sonnino je za sedaj stavil komisiji na razpolago pol milijona lir.

**NAPOLJ 12.** Pepelnast dež traja dalje, čeravno bolj po malo. V Torre del Greco, Resina, Somma, S. Anastasia in v skoraj vseh krajih okraja Nola pada še močen pepelnast dež. Povsod čistijo strehe. Na vse strani pošiljajo oblastnike civilne in vojaške delavce. V Torre del Greco in Ottajano se odšli oddelki gasilcev iz Rima. Tudi iz Rima in Palermo se pričakuje gasilcev. V Ottajanu so našli nadaljnjih 6 mrličev.

**NAPOLJ 12.** List „Giorno“ poroča, da razum krajev, ležečih ob Vezuvu, bo de trepe tudi mesto Saviano. Zrušile so se cerkve in na stotine hiš. Mnogo hiš je v nevarnosti, da se zrušijo. Dve osebi sta bili ubiti, mnogo pa ranjenih. Okolica je skoraj popolnoma opustošena. Dvatisoč beguncev se nahaja v Sarnu, kjer se jih preskrbuje s stanovanji in hrano. V Torre del Greco se je po tridnevni gosti megli zopet prikazalo solnce. Vojaki delajo neumorno, da bi zopet popravili provzročeno škodo. Neki sotrudnik lista „Giorno“ se je razgovarjal z vulkanologom Mercalli-jem, ki je izjavil, da je smatrati bruhanje kakor končano. Padajoči rudeči pesek, je znak, da je ponehala erupcijska faza.

**NAPOLJ 12.** Ravnatelj observatorija na Vezuvu, profesor Mateucci je brzojavil: Izvzemli nekoliko sporadičnih sunkov, je bila minola noč mirna, čeravno je padal droben pesek. Tudi instrumenti observatorija kažejo, kakor včeraj, le komaj vidno gibanje. Jaz se nadejam boljemu. Zeleti bi bilo, da bi močan veter raznesel pepel, ki napolnjuje zrak v Napolju in v krajih, ležečih ob Vezuvu.

**NAPOLJ 12.** Kralj je došel v Ottajano ob 7. in pol uri ter je obiskal kraje, poškodovane po katastrofi. Kralj se je na to podal v San Giuseppe Vesuviano in Somma Vesuviana. Popoldne sta se v prizadete kraje podala ministerski predsednik Sonnino in finančni minister Salandra. Sedaj prihajajo iz omenjenih krajev povoljneje vesti. Pepelnast dež ponehuje. Prebivalstvo v Cercoli in Resini se je še precej pomirilo. V Sommi Vesuviani so v minoli noči čuli tri lahke potresne sunke.

**NAPOLJ 12.** Neki jutranji list poroča, da so govorice o katastrofi v Sommi pretirane. Tamkaj se je vdrla samo ena streha, ki se pa ni zrušila. V San Sebastianu je sinoči padal gost pepelnast dež. Prebivalstvo je priredilo procesijo, v kateri so nosili podobno sv. Sebastijana. V Torre Annunziata se je silni orkan proti noči polegel. Vojaki so zopet očistili cesto do Resine. Železniške zveze od Torre Annunziata do Napolja so izven nevarnosti.

Železniški in vojni promet do Napolja je zopet odprt. Caserta je bila včeraj ob 2. do 5. ure zakrita v rudeč oblak. Od krajev te okolice je največ trpela Alma Campagna. V Episcopio so padli kameni, ki so tehtali nad 300 gramov. V Bari je bila včeraj taka tema, da so morali po dnevi prižgati ulične svetilke. „Mattino“ pravi, da se je položaj v obče zboljšal. Časniki v Rimu in v pokrajinah so polni hvale o pogumu in samozatajevanju dra. Mateucci-ja, ravnatelja observatorija na Vezuvu, ki ni vzhel vsem nevarnostim zapustil observatorija ter nadaljuje svoja opazovanja. Časniki hvalijo tudi poročnika karabinierjev, ki ni hotel s svojimi ljudmi zapustiti postaje na Vezuvu ter je delil nevarnosti z Mateucci-jem.

**NAPOLJ 12.** (4. ura popol.) Pepelnast dež je prišel zopet padati in nebo se je tako stemnilo, da je možno delati le pri prižgani svetilki.

**NAPOLJ 12.** Solnce je še vedno skrito za gosto rudečastim oblakom pepela. Njega svetloba je slaba kakor o mrku.

Ministerski predsednik Sonnino, finančni minister Salandra in državni podtajnik v ministrstvu notranjih stvari de Nava so imeli danes predpoludne posvetovanje, kako bi se prišlo prebivalstvu na pomoč. Nato se je Sonnino podal v palačo glavnega poveljstva, da se posvetoje za vojvodo Aosta. Razun že razdeljenih zneskov je poslal ministerski predsednik Sonnino podprefektu v Castellamare 100.000 lir, da se razdele med tamkaj dosepe begunce.

## Iz Lensa.

**LENS 12.** Sinoči je v cerkvi v Montigny eksplodirala dinamična patrona, ki pa ni napravila materialne škode.

## Nemčija in sedanja katastrofa.

**RIM 12.** „Messaggero“ poroča iz Berlina: Nemški časopisi popolnoma molče o katastrofi Vezuva. Novine priobčujejo le brzobjavne vesti, toda iste niti z besedo ne izrekajo simpatije in sožalje za žrtve grozne katastrofe. En sam uradni list piše: Mi smo poslali pomoč v Courrieres, toda sedaj, ko je Italijo, zaveznico Nemčije po imenu, a njeno nasprotnico v Algecirasu, zadela katastrofa, ne zasluži ista nego simpatije Francije, svoje prijateljice.

**BERLIN 12.** „Neueste Nachrichten“ povdarja, da nista Nemčija in cesar Viljem povodom katastrofe Vezuva izrazila nikakega sožalja, ter pravi, da ima to vedenje vzrok v vedenju Italije na konferenci v Algecirasu. List pravi nadalje, da je povsem naravno, da

se Nemčija ne briga za Italijo in da je Francija odposlala svoje ladje v Napolj.

## Angleška zbornica.

**LONDON 12.** Spodnja zbornica je bila odgodjena do 24. t. m.

**Družba sv. Cirila in Metodija v Ljubljani** razpošilja to-le okrožnico:

Slavna podružnica!

V izkazu za leto 1904. je Vaša slavna podružnica znakovana brez doneska.

Izreco Vam beležimo, da ne smatramo za dolžnost slednjega Slovenca delovati v naših podružnicah — prav tako ne, kakor bi energično zavrnilo trditev, da je naša in nikogar drugega dolžnost skrb imeti za družbo sv. Cirila in Metodija.

Aj če nas je sklical narod na to stalo, ne moremo in ne smemo umakniti se danes ali jutri brez vrokov.

Prav tako sodimo o Vas. Dokler ste zvali načelniki svoje podružnice, sme Slovenstvo s polno zanesljivostjo pričakovati od Vas, da delujete njemu v prid sebi pa v čast in zadovoljenje.

Ko Vas s pričujočim prijazno vabimo na trud za ljubi rod — beležimo odličnim spoštovanjem:

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metodija.

## Trgovina.

Borzna poročila dne 12. aprila.

### Tržaška borza.

Napoleoni K 19.12—19.15, angleške lire K —, do —, London kratak termin K 240.30—240.50, Francija K 95.70—95.85, Italija K 95.65—95.75, italijanski bankovci K —, Nemčija K 117.40—117.55, nemški bankovci K —, avstrijska enotna renta K 99.75—1.00, ogrska krona renta K 96.65—96.95, italijanska renta K —, kreditne akcije K 651.50 — 653.50, državne železnice K 686 — 688, Lombardi K 127.50—129.50, Lloydove akcije K 700 — 710, Srečke Tisa K 331.75—335.75, Kredit K 496 — 498, Bodenredit 1890 K 302 — 310, Bodenredit 1889 K 302 — 310, Turške K 150.50 do 1.250 Srbske — do —.

### Dunajska borza ob 2. pop.

| Državni dolg v papirju            | včeraj     | danes  |
|-----------------------------------|------------|--------|
| „ „ „ srebru                      | 101.10     | 101.20 |
| Avstrijska renta v zlatu          | 101.15     | 101.10 |
| „ „ „ v kronah                    | 118.10     | 118.55 |
| Avstr. investicijska renta 3 1/2% | 100 —      | 99.94  |
| Ogrska renta v zlatu 4%           | 91.10      | 90.90  |
| „ „ „ 3 1/2%                      | 116.30     | 116.10 |
| „ „ „ 4%                          | 96.9 —     | 96.80  |
| „ „ „ 3 1/2%                      | 87.35      | 87.05  |
| Akcije nacionalne banke           | 164.00     | 164.00 |
| Kreditne akcije                   | 679 —      | 681 —  |
| London, 10 Lstr.                  | 240 3/4    | 240.10 |
| 100 državnih mark                 | 117.37 1/2 | 117.40 |
| 80 mark                           | 23.45      | 23.54  |
| 20 frankov                        | 19.12      | 19.13  |
| 100 ital. lir                     | 95.85      | 95.75  |
| Cesarski cekini                   | 11.31      | 11.33  |

### Pariška in londonska borza.

Pariz: (Sklep.) — Francozka renta 99.02, italijanska renta 105.30, španska exterior 94.10, akcije otomanske banke 647 —, Menjice na London 251.15.

Pariz: (Sklep.) Avstrijske državne železnice 738 —, Lombardi —, unificirana turška renta 93.10, avstrijska zlata renta 98.40, ogrska 4% zlata renta 98.90, Länderbank —, turške srečke 144 —, pariška banka 1572, italijanske meridionalne akcije 785 —, akcije Rio Tinto 16.63, Mlačna.

London: (Sklep.) Konsolidiran dolg 90 1/16, srebro 29 1/16, Lombardi 5 1/16, španska renta 93 1/16, italijanska renta 104 1/16, tržni diskont 3 1/16, menjice na Dunaju —, Trdna.

### Tržna poročila 12. aprila.

Budimpešta. Pšenica za april K 16.68 do K 16.70, rž za april K 13.44 do 13.48, vna za april od K 15.96 do 15.98, koruza za maj K 13.54 do K 13.56.

Pšenica: ponudbe dobre, povpraševanje zboljšano, tendenca trdna. — Prodaja: 34.000 meterskih stotov, za 5 do 10 stotink višje. Druga žita vzdržano. Vreme lepo.

Havre. (Sklep.) Kava Santos good average za tekoči mesec 47.25, za julij 47.50. Mirno.

New-York. (Otvorjenje). Kava Rio za bodoče dobave. Stalno, nespremenjeno, do 5 stotink višje. Prodaja: 1000 vreč.

Hamburg. (Sklep pop.) Kava Santos good average za maj od —, 4. september 39 —, za december 39 1/2, za marec 40 1/2. Mirno. — Kava Rio navadna loco 38—40, navadna rečna 41—42, navadna dobra 43—44.

Pariz. Rž za tekoči mesec 15.25, za julij 15.50, za maj-avgust 15.75, za julij-avgust 15.75 (mirno). — Pšenica za tekoči mesec 23.85, za maj 23.85, za maj-avgust 23.60, za julij-avgust 23.25 (trdno). — Moka za tekoči mesec 30.50, za maj 30.65, za maj-avgust 30.75, julij-avgust 30.85 (trdno). — Repično olje za tekoči mesec 58 —, za maj 57.75, za maj-avgust 58.25, za sept.-dec. 59.50 (trdno). — Spirit za tekoči mesec 40 —, za maj 40 1/2, za maj-avgust 40 —, za september-dec. 37 — (mirno). — Sladkor surov 88° usn 22 1/2 — 22 1/2 (mirno). — bel za tekoči mesec 25 1/2, za maj 26 —, za maj-avgust 26 1/2, za oktober-januar 27 1/2 (mirno), rafiniran 56.50—57 —. Vreme: lepo.

## Osební kredit za uradnike

častnike, učitelje itd. Samostojni hranilni in posojilni konsorciji društva uradnikov dajajo pod ugodnimi pogoji tudi protidolgotrajnim povračilom posojila na osebni kredit. Agentje so izključeni. Naslove konsorcijev daje brezplačno Centralno vodstvo društva uradnikov, Dunaj Wipplingerstrasse 25.

## MALI OGLASI.

Mali oglasi računajo se po 3 stot. besedo; mastnotiskane besede se računajo enkrat več. Najmanjša pristojbina 40 stotink. Plača se takoj.

**Krčma „Al Trifoglio“** (ulica Belvedere št. 7). Toči se istrsko, vipavsko in dalmatinsko vino. Dober kraški teran. Izvratna kuhinja. Priporoča se sl. občinstvu Katarina Vatovec.

**Osmico** otvori na veliko soboto Miha Vodo-pivec v Barkovljah (nad Proseško cesto, blizu Ščuke), kjer bo točil svoje črno vino (429

**Udovec** išče mehkirano sobo s hrano v bližini južnega kolodvora. Ponudbe pod „Udovec“ na „Inseratni oddelk Edinosti“ 601

**12 gld.** klaster svetá za zidati male hišice je za oddati nad Rojansko cerkvijo. Naslov pove „Edinost“.

**Proda se:** ena hiša na eno nadstropje z 8 prostori, vodo, plinom, na lepem kraju in lepim razgledom, saldo cena K 6000; druga enonadstropna hiša s 4 stanovanji po 3 kuhinjo in 1 sobo, saldo cena K 5000; ena mala nova hišica s 4 prostori, vrtom, vodo, saldo cena K 2000; en lep stavbinski svet, 100 klf., obzidan in z železjem ograjen, z železnimi vratmi, vodnjakom, krasna lega, za dvorec pripraven, saldo cena K 2000. — Razven tega mnogo drugih novih in starih hiš in stavbišč. Naslov: Gostilna Trošt, (nad rojansko cerkvijo).

**5 kvintalov** časnikarskega papirja se takoj prodaja. Naslov pri „Edinosti“.

## Dr. Fran Korsano

specijalist za sifilitične kožne bolezni itd.

se je povrnil in prevzel

**svoj ambulatorij.**

Sprejema od 12. do 1. in od 4. do 5. pop.

TRST — ulica Sanità št. 2, I. n. — TRST

## M. U. Dr. Ant. Záhorský

ulica Torre Bianca št. 8

Ordinuje od 9-11 predp., 2-4 ure pop.

Telefon št. 1384.

## Tovarna pohištva

**Aleksander Levi Minzi**

ulica Tesa št. 52. A (lastna hiša).

## ZALOGA:

PIAZZA ROSARIO (šolsko poslopje).

Ogne, da se ni bati nobene konkurence.

Sprejemajo se vsakovrstna dela tudi po posebnih načrtih.

Ilustrovan cenik brezplačno in franke

Sprejemajo se vsakovrstna dela in po posebnih načrtih.

Ilustrovan cenik brezplačno in franke

## Tovarna pohištva

**RAFAEL ITALIA**

Velikansko skladišče in razstava

pohištva in tapetarij

TRST

ulica Malcanton št. 1

po zelo niskih cenah.

## Serravallo-vo železnato kina vino

za bolehe otroke in rekonvalescente.

Prevrzoča voljo do jedi, utrjuje želodec in ojačuje organizem.

Priporočamo od najslovesnejših zdravnikov v vseh slučajih, kadar je treba se po boleznih ojačiti.

Odlikovano s 16 kolajnami na raznih razstavah in z nad 3000

zdravniškimi pričevali.

**I. SERRAVALLO**

— Trst. —





Avtorizirana mehanična delavnica  
za  
inštalacije plina, vodovodov in to-  
varna aparatov za acetilenski plin  
zapraveženega izvedenca  
**JOSIPA JESCH**  
TRST, ulica dei Gelsi št. 7  
Koncesijonirana od c. kr. namestništva v Trstu  
Izvršila je že preko 200 inštalacij.

**Pojdite vsi v  
trgovino z obuvalom  
GIACOMO GIACCOZ**

Piazza Rosario št. 5 (nasproti cerkve sv. Petra)  
Zaloga obval izdelanih v lastni delavnici, za  
otroke, ženske in moške. Sprejema naročila po  
meri po takih cenah, da se ne boji tekmovanja.

**EVGEN BUCHETTI**  
TRST — ulica delle Acque 2

Prodajalnica jestvin, kolonijalnega blaga,  
delikates, svežega in suhega sadja.

Novi furlanski salami — Videmski kotečini — Graški  
gojati — Oveji sir pijemontski — Oveji sir star  
iz Kornije — Parmezan I. in II. vrste — Oljke  
zelene — Konserve iz pomidorov ital., najbolj vrste  
Na debelo in drobno. Cene brez konkurence

**Dosek Exelsior** —  
za svetliti parkete  
**Kremo Exelsior za čevije**  
ste ju že poskušali?  
**Neprekosljivo!**

Dobiti je povsod.  
Tovarna voska za svetliti  
**Escher & Dal Seno**  
TRST — ulica Giulia 76 — TRST

**Barvarnica**  
pralnica in čistilnica na suho  
(s parnim strojem)  
za obleko brez razdiranja, blago, pohištvo  
vreginjala itd. kakor tudi dežnike  
TRST — ulica Farneto št. 11 — TRST

**Albin Boegan**  
O priliki plesov se izvrši najhitreje.  
Preginjala se lika po 20 ur. komad.

**Električno vpeljavo**  
izvršuje  
**Franjo S. Dalsasso**  
TRST  
ulica S. Spiridione št. 6.

**M. SALARINI**  
ulici Ponte della Fabbra št. 3  
(Vogal ul. Torrence.)

Pomlad! Poletje!

**Zaloga oblek in površnikov**  
za gospode, dečke in otroke, velik izbor platnene  
obleke in kostumov, raznovrstne jope ter rumena in  
modra obleka za delavce.  
Nov dohod blaga za obleke po meri, koje se izvrše  
točno in hitro po zelo nizkih cenah.  
Na deželo vzorec brezplačno in franko.  
PODRUŽNICA:  
**ALLA CITTA DI LONDRA**  
ul. Poste nuove št. 5. (vogal ul. Torre bianca)

**Dr. KOLB**  
bivši asistent poliklinike na Dunaju, naslednik  
**Dr. A. Mitták, ulica della Zonta št. 7, I. — TRST**  
Plombovanje zob po najboljših znanstvenih sistemih.  
Umetno zobovje z ali brez plate izvršuje z največjo dovrše-  
nostjo g. **Hans Schmidt**, bivši sodrug Dr. A. Mittáka  
odlikovan z „Grand Prix“ in zlatimi kolajnami na rastavah  
v Rimu, Berlinu in Saint-Luis.

## Uničevalci komarjev

Da bodete spali mirno in  
brez nadlege, da si ohranite  
Vaše obleke in Vaše kožuhe  
pred molji ter da uničite škod-  
ljive učinke nezdravega zraka  
po sobah in stanovanjih, rabite

**ZIRILLI-jeve**  
**kadeče se stožce**  
Na prodaj v vseh mirodilnicah  
in lekarnah.

**Tapecirarska delavnica**  
**IVAN KRSTNIK CAZORZI**

TRST ulica Dom. Rossetti št. 1  
(vogal ulice Stadion)

Izvršuje vsako tapecirarsko delo z največjo  
hitrostjo, eleganco in po zmernih cenah.

**Specijalitete:**  
okrašenja sob, stanovanj in hotelov.  
Vsakovrstne dekoracije.

## V najem se odda

posestvo v tržaški okolici pod nizko  
ceno hiša z vodnjakom in z dvema de-  
lami zemljišča in z nekoliko trtami, s  
pridelovanjem 60—70 centov sena.  
Nastopiti je takoj; najemnina samo 100  
gld. — Naslov pove „Edinosti“.

Veliko zalogo  
vsakovrstnega jedilnega blaga  
priporoča

**IVAN VATOVEC, trg.**  
Piazza Barriera vecchia št. 9  
(vogal ulice Istituto)

Pošilja na deželo nad 5 kilogr. po poštne povzetju.

## Za velikonočne praznike!

**Kam greš?**  
Grem kupit par čevljev.  
Svetujem ti, da greš k PIEROTU v ulico  
Riborgo št. 33 nasproti pivovarne „Alle tre  
porte“, kjer vdoži obvala za moške,  
ženske in otroke; tudi vsprejema poprave  
in naročbe po meri na debelo in drobno.  
Se priporoča svojim rojakom  
**REHAR PETER, lastnik.**  
Svoji k svojim!

## Velika zaloga koles (bicikljev)

**Germania in Nazionale**  
koles na bencin (motociklet) RÖSSLER & JAUERNIG  
pri kolesih in motocikletih potrebnih pritisklin

mehanična delavnica — kolesarska šola  
**GIUSEPPE EGGER**  
TRST — Piazza della Caserma št. 3.

**Najfinejše**  
namizno in jedilno olje  
se vdoži pri  
narodni zalogi olja  
Trg Barriera št. 3. Ivan Millionig, lastnik

„Avstrijsko parobrodno društvo“ - Trst.  
(Avstro-amerikanska proga.) - Fratelli COSULICH.  
Nova redna, hitra in direktna služba za blago in potnike  
mej Trstom in Novim Jorkom.  
Hitri in elegantni novi bizoparobrod  
**Sofija Hohenberg**  
odpluje dne 15. aprila t. l. v Novi York.  
Potnina znaša III. razred K 175.—, I. razred K 300.—.  
Potrežba in hrana (vsak dan svež kruh in meso) dobro vino, zdravniške službe. Parniki so  
električno razsvetljeni in ventilirani. Potniki III. razreda imajo popolno svobodo na krovu.  
Za pojasnila se je obrniti na društvo v Trstu, ulica Molin piccolo št. 2

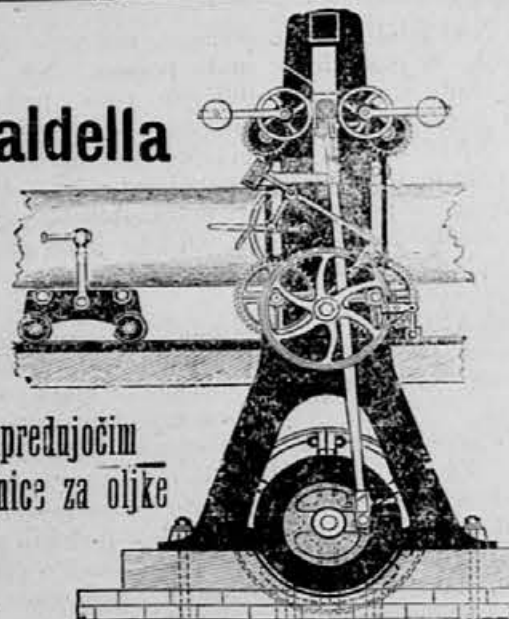
Prvo primorsko podjetje za  
prevažanje pohištva in spedijsko podjetje  
**RUDOLF EXNER - TRST**  
Telefono št. 847. - Via della Stazione št. 7. - Telefono št. 847  
Filijalke v PULI, GORICI, REKI in GRADEŽU.  
Prevažanje pohištva na vse kraje tu- in inozemstva v zaprtih  
patentnih vozovih za pohištvo, dolgih 6 do 8 metrov.  
(Posiljanje predmetov, ki se jemljejo na potovanje in prevažanje blaga na vse pruge.)  
Sprejema se tudi pohištvo in druge predmete v shrambo v lastna za to pripravljena suha skladišča.  
Edini tržaški zavod za **„VACUM-CLEANER“**.  
ČIŠČENJE in SHRANJEVANJE PREPROH  
Točna postrežba in nizke cene.

**Gultiero Cozzio**  
Prehod S. Giovanni št. 2 in ulica Torrente št. 15  
vis-a-vis Portici di Chiozza  
TRST  
**Prva brusarska delavnica**  
na električni motor  
VELIKA IZBERA  
škarij, britev, žepnih nožev itd. itd.  
Brušenje vsakršnega rezilnega orodja in strižnih strojev po jako ugodnih cenah.

**TRIESTE-OFFICE** ulica San Giovanni št. 18  
(poleg avtomatičn. buffet-a)  
TELEFON št. 1473  
Najemodaje, kupoprodaje, zamenjave, intabulacije.  
Preskrbuje tudi bone za ložiranje gg. obiskovalcem razstave v Milanu  
v modernih velikih hotelih:  
„MADRID“, „BUENOS-AYRES“, „NULO“, „ROMA“, „GENISIO“ in „PARIS“  
ki imajo skupno 100 sob s 1500 posteljami  
po ceni ital. L. 2, 3, 4, 5 za vsako posteljo s postrežbo in sicer računano po številu  
Olažave za posebne družbe. postelj v vsaki sobi. Olažave za posebne družbe.

**C. VECCHIET**  
ZLATAR  
TRST - Corso št. 47 - TRST  
Bogati izbor zlatanine, srebrnine, dragocenosti in žepnih ur.  
Kupuje in zmenjuje staro zlato in srebro z novimi predmeti.  
Sprejema naročbe in popravlja vsakovrstno zlatenino,  
srebrnino in žepne ure.  
Cene zmernne.

Ustanovljena leta 1867.  
Odlikovana  
**livarna V. Vincenc Osvaldella**  
ul. Media 28 TRST Telefon 374  
**Mehanična delavnica.**  
Stroji za obdelovanje lesa. Kmetijski stroji.  
Stiskalnice za grozdje,  
najnovejšega sestava na množiči se obrat in napredujočim  
pritiskom. — Obiralnice za oljke. — Stiskalnice za oljke  
z obratom na vijak in vodnim pritiskom.  
Vodne stiskalnice. Proračuni na zahtevo.



„SLAVIJA“ sprejema zavarovanja člo-  
velkega življenja po najrazvrednejših  
kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji,  
ko nobena druga zavarovalnica. Zlasti  
je ugodno zavarovanje na doživestje  
in smrt s zmanjšujočimi se splačili.  
Vsak član ima po preteku petih let  
pravo do dividende.

**„Slavija“**  
vzajemna zavarovalna banka v Pragi. — Rezervni fond 31.865.386-80 K, izplačane odškodnine: 82.737.159-57 K.  
Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države s vseslovesno slovensko-narodno upravo.  
Vse pogodbene določbe:  
Generalni zastop v Ljubljani, čegar pisarne so v lastni bančni hiši v Gospodskih ulicah 12

Zavaruje poslopja in premočnine proti  
požarnim škodam po najnižjih cenah.  
Škode cenjuje takoj in najakutneje.  
Uživa najboljše sloves, koder posluje  
Dovoljuje iz čistega dobička izdatne  
podpore v narodne in občukristne  
namene.